

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ NAUK EKONOMICZNYCH

STUDIA PODYPLOMOWE

MECHANIZMY FUNKCJONOWANIA STREFY EURO

Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim

w ramach programu edukacji ekonomicznej

VI edycja 2014/2015

Kamila Jurewicz

UNIA BANKOWA

Praca końcowa wykonana

pod kierunkiem

dr. Bogdana Włodarczyka

Olsztyn 2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP

STRESZCZENIE.....	3
1. Unia bankowa – kolejnym krokiem w kierunku rozszerzenia Unii Gospodarczej i Walutowej.....	4
2. Jednolity mechanizm nadzorczy.....	10
3. Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji	15
4. Europejski system gwarancji depozytów	20
PODSUMOWANIE.....	23
BIBLIOGRAFIA.....	25
Spis tabel.....	28
Spis rysunków.....	28

WSTĘP

Odpowiedzią na globalny kryzys rynków finansowych jest wprowadzenie zmian instytucjonalnych oraz regulacji ostrożnościowych w stosunku do sektora bankowego. Stworzenie unii bankowej zrodziło się z potrzeby przeprowadzenia głębokich reform w obszarze nadzoru i wytycznych funkcjonowania instytucji finansowych. Koncepcja ta jest swoistym postulatem zmierzającym do ustabilizowania sytuacji sektora bankowego oraz zwiększenia jego wiarygodności. Celem pracy jest przedstawienie problematyki związanej z wdrożeniem unii bankowej oraz ukazanie w jaki sposób następuje pogłębianie się integracji państw członkowskich Unii Europejskiej. Rozszerzenie unii gospodarczej i walutowej o kolejne aspekty związane z sektorem finansowym, a z bankowym na czele, jest zarazem rozwinięciem jak i uporządkowaniem strefy banking community. W pracy podkreślono rolę instytucji na szczeblu europejskim, którym nadano role nadzorcze i regulacyjne w stosunku do organów krajowych. Poruszono zagadnienia związane z Europejskim Bankiem Centralnym oraz pełnieniem przez niego funkcji nadzorczej i pieniężnej jednocześnie. Fundamentem poszczególnych filarów unii bankowej jest stworzenie jednolitego zbioru przepisów oraz wymogów dostosowawczych jednakowych dla wszystkich instytucji działających na europejskich rynkach finansowych. Implementacja tej sieci bezpieczeństwa finansowego (financial safety net) jest wynikiem wielu negocjacji i kompromisów pomiędzy państwami eurolandu. W efekcie wdrożony został projekt jednolitego mechanizmu nadzorczego (Single Supervisory Mechanism – SSM). W dalszej kolejności można wymienić europejski mechanizm restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji (Single Resolution Mechanism – SRM) oraz europejski system gwarantowania depozytów (Deposit Guarantee Scheme – DGS). W pracy przedstawiono główne założenia poszczególnych etapów tworzenia jednolitej unii w sektorze bankowym.

STRESZCZENIE

W niniejszej pracy poruszono problematykę unii bankowej. Wskazano główne wątki związane z jej tworzeniem oraz funkcjonowaniem kolejnych etapów integracji rynków finansowych. Podkreślono rolę Europejskiego Banku Centralnego, jako organu nadzorczego, mającego na celu zapewnienie stabilności finansowej sektora bankowego. Podczas gdy pierwszą polityczną wizję stworzenia unii bankowej Komisja Europejska przedstawiła w swoim sprawozdaniu z dnia 23 lipca 2012r, tak cztery miesiące później rozpoczęto kompleksowe badania instytucji bankowych celem zwiększenia transparentności całego sektora. W pracy przedstawiono wyniki prezentowane przez Komisję Nadzoru Finansowego dotyczące badań jakości aktywów AQR oraz stress testów ukazujących odporność banków na tzw. „szoki”, czyli zaburzenia na rynkach finansowych, spowolnienia wzrostu gospodarczego, czy zwiększonych kosztów finansowania. Podkreślono również przewagę jednolitego mechanizmu nadzorczego nad szczeblami krajowym pod kątem skuteczności w diagnozowaniu ewentualnego kryzysu, a zarazem zwrócono uwagę na możliwość wystąpienia potencjalnego konfliktu wynikającego z prowadzenia polityki nadzoru i pieniężnej przez jedną instytucję. Tematem rozważań stał się również jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, będący drugim filarem unii bankowej. Określa on ramy postępowania w stosunku do banków będących na progu upadłości, unikając jednocześnie destabilizacji gospodarczej w stosunku do pozostałych podmiotów. Instrument umorzenia lub konwersji długu określa kolejność przypisywania strat i umarzania roszczeń akcjonariuszy i innych wierzycieli. Deponenci posiadający w danym banku kwotę nieprzekraczającą sto tysięcy euro zostają wyłączeni z przypisywania strat, co wynika z krajowego systemu gwarancji depozytów. Koncepcja zharmonizowania i ujednolicenia tego systemu do poziomu międzynarodowego stała się kolejnym wyzwaniem dla instytucji zaangażowanych w stabilność sektora finansowego.

Słowa kluczowe: unia bankowa, integracja europejska, jednolite ramy prawne, centralizacja

1. Unia bankowa – decyzją Parlamentu Europejskiego w zakresie rozszerzenia unii gospodarczej i walutowej

Unia Gospodarcza i Walutowa została ustanowiona przez Radę Europejską w grudniu 1991 roku. Zapisana w Traktacie z Maastricht przyczynia się do integracji krajów UE poprzez koordynację polityki gospodarczej pomiędzy państwami członkowskimi, wspólną politykę fiskalną w szczególności poprzez ograniczanie długu publicznego i deficytu budżetowego oraz niezależną politykę pieniężną prowadzoną przez Europejski Bank Centralny. W konsekwencji również poprzez wstąpienie na wyższy poziom integracji, jakim jest wspólna waluta euro.¹

Utworzenie UGW stało się kolejnym etapem integracji europejskiej, poprzedzonym ewolucją form wcześniejszej współpracy gospodarczej państw wchodzących w skład Unii Europejskiej. (Rys. 1.) Ta wspólna polityka ma odzwierciedlenie w zakresie ustanowienia obszaru wolnego handlu, jednolitej unii celnej w stosunku do państw trzecich, unii gospodarczej zapewniającej swobodę przepływu kapitału, aż po unię monetarną stanowiącą o jednolitej polityce pieniężnej. (NOWAK-FAR, TOM XII WYDANIE 1, 2011)

Preferencyjny sektorowy układ handlowy (Europejska Wspólnota Węgla i Stali)	Strefa wolnego handlu (SWH)	Unia celna	Wspólny rynek (common market)	Rynek wewnętrzny (single market)	Unia gospodarcza i walutowa
↓	↓	↓	↓	↓	↓
Sektorowa liberalizacja handlu	Wzajemne znoszenie ceł i ograniczeń ilościowych w handlu	Wprowadzenie wspólnej zewnętrznej taryfy celnej i polityki handlowej	Wprowadzenie swobody przepływu kapitału i siły roboczej	Zniesienie wszelkich barier w swobodnym przepływie towarów	Wspólna polityka pieniężna - jednolita waluta i współpraca w polityce fiskalnej

Rys. 1. Etapy integracji ekonomicznej

Źródło: „Zarys integracji gospodarczej i walutowej w Europie”; J. Michalek; Wyd. Narodowy Bank Polski; Warszawa 2014

¹ www.ec.europa.eu (dostęp 12.12.2014)

Odpowiedzialność za zarządzanie gospodarką w ramach unii gospodarczej i walutowej spoczywa na państwach członkowskich oraz instytucjach powołanych do tego celu, a są to w głównej mierze ²:

1) Rada Europejska

Rada Europejska stanowi organ polityczno-decyzyjny, mający za zadanie wyznaczać główne kierunki rozwoju UE oraz towarzyszące temu priorytety polityczne. Złożona jest z szefów lub rządów państw członkowskich. Instytucja ta decyduje o wspólnych strategiach Unii mając na względzie wspólne interesy poszczególnych państw. Decyzje podjęte przez Radę oscylują w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. (ART. 4 I ART. 13 TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ)

2) Rada UE („Rada”)

Rada Unii Europejskiej jest organem międzyrządowym, w którego skład wchodzi ministrowie poszczególnych państw członkowskich. Reprezentują oni interesy swoich państw. Skład Rady nie jest stały, gdyż zależy od problematyki organizowanych posiedzeń. Głównym zadaniem tej formacji jest stanowienie prawa wspólnie z Parlamentem Europejskim. (WLAŻ, 2010)

Organy przygotowawcze Rady tworzone są przez wyspecjalizowane komitety i grupy robocze lub tzw. COREPER (Komitety Stałych Przedstawicieli Rządów Państw Członkowskich). Następnie kolegium ministrów przyjmuje akty prawne na posiedzeniu Rady. (PARZYCH, WLAŻ, 2010)

3) Eurogrupa

Stanowi ona nieformalne forum uzgodnień ministrów do spraw finansowych i gospodarczych państw strefy euro. Podstawową rolą tego gremium jest koordynacja polityk gospodarczych państw strefy. Odpowiada za przygotowywanie szczytów strefy euro oraz realizację zapadających tam ustaleń. Obecnie 2,5 letnią kadencję przewodniczącego Eurogrupy obejmuje minister finansów Holandii.³

---

² www.ec.europa.eu (dostęp: 12.12.2014)

³ www.european-council.europa.eu (dostęp: 12.12.2014)

4) Komisja Europejska

Organem wykonawczym unii jest Komisja Europejska, która chroni wspólne interesy Europy oraz egzekwuje przestrzeganie prawa (wraz z Trybunałem Sprawiedliwości). Z siedzibą w Brukseli i Luksemburgu, jako „strażnik prawa wspólnotowego” ma kompetencje odpowiadające sądowi I instancji i jako jedyna instytucja ma możliwości legislacyjne. Ważną rolą KE jest negocjowanie oraz zawieranie umów z państwami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi. Przygotowuje ona również roczny budżet i nadzoruje wydawanie środków pieniężnych przez władze krajowe i regionalne. Skład Komisji tworzą nominowani na pięcioletnią kandydaturę komisarze poszczególnych państw, z czego jeden z nich, mianowany przez Radę Europejską, pełni funkcję przewodniczącego po ostatecznym zatwierdzeniu przez Parlament Europejski.⁴

5) Europejski Bank Centralny (EBC)

Głównym celem powołania tej instytucji jest zapewnienie ochrony stabilności cen oraz systemu finansowego, poprzez nadzór nad rynkami i instytucjami finansowymi w UE. Wraz w bankami centralnymi poszczególnych krajów członkowskich tworzy Europejski System Banków Centralnych (ESBC). EBC jest bankiem centralnym wspólnej waluty euro. Struktura organów decyzyjnych dzieli się na⁵:

- Zarząd, który składa się z sześciu członków mianowanych na ośmioletnią kadencję;
- Radę Prezesów, w której skład wchodzi członkowie zarządu wraz z prezesami banków centralnych krajów strefy euro. Wytycza ona politykę pieniężną strefy oraz ustala stopy procentowe;
- Radę Ogólną, którą tworzą prezes i wiceprezes EBC wraz z prezesami banków centralnych wszystkich państw Unii europejskiej.

6) Parlament Europejski

Parlament jest jednym z największych demokratycznych zgromadzeń parlamentarnych na świecie, a jego członkowie wybierani są co pięć lat w wyborach bezpośrednich. Parlament Europejski, z siedzibą w Strasburgu, stanowi prawodawstwo

---

⁴ www.uniaeuropa.org (dostęp: 12.12.2014)

⁵ www.europa.eu (dostęp: 12.12.2014)

Unii Europejskiej oraz ma szeroki zakres kompetencji w zakresie kontroli pozostałych instytucji Unii, w szczególności Komisji Europejskiej. Instytucja ta ma decydujący głos, w ramach uprawnień budżetowych, do wydatków m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego. Organem Parlamentu jest Przewodniczący, Prezydium oraz Konferencja Przewodniczących. Ten pierwszy kieruje całością prac oraz reprezentuje Parlament na forum innych instytucji wspólnotowych. Za sprawy administracyjne, organizacyjne oraz finansowe Parlamentu odpowiada Prezydium.⁶

Integracja gospodarcza została poddana próbie podczas światowego kryzysu finansowego, który wybuchł w 2008 roku. Spadek PKB w strefie euro wyniósł w 2009 roku – 4,2%, podczas gdy w USA 2,7%. Nasiliły się wówczas problemy państw związane z deficytem budżetowym oraz długiem publicznym. Miały one odzwierciedlenie w nieprzestrzeganiu wartości ustalonych w Traktacie z Maastricht oraz Pakiecie Stabilności i Wzrostu. (LATOSZEK, SACHARSKI; 2013) Wskaźniki, o których mowa, to ekonomiczne kryteria konwergencji odnoszące się do wymogów stóp procentowych i strefy walutowej oraz wskaźników budżetowych. Badanie dyscypliny przestrzegania wytycznych zostało powierzone Komisji. Określa ona zatem spełnienie następujących warunków (KAWIŃSKI; 2008):

- Kryterium stabilności cen, wyrażające się poprzez średni poziom stopy inflacji. Jej wartość nie powinna przekraczać 1,5 punktu procentowego w odniesieniu do trzech państw członkowskich wykazujących największą stabilność cen, mierzoną na podstawie cen artykułów konsumpcyjnych;
- Kryterium stabilności finansów publicznych, będące miernikiem deficytu budżetowego, który nie powinien przekroczyć 3% PKB danego kraju;
- Kryterium długu publicznego, jako kryterium fiskalne, określające, że wysokość zadłużenia publicznego nie powinno przekroczyć 60% PKB mierzonego w cenach rynkowych;
- Kryterium stopy procentowej, mierzone na podstawie dziesięcioletnich obligacji skarbowych, jako średnia długookresowa stopa procentowa. Optymalna wartość tego wskaźnika nie przekracza 2 punktów procentowych wartości referencyjnej.

---

⁶ www.cie.gov.pl (dostęp: 12.12.2014)

Następstwa kryzysu w strefie Unii Europejskiej znacznie odczuły banki. O jego skali świadczą chociażby środki pomocy publicznej przeznaczone na odtworzenie wypłacalności tych instytucji, ich płynności oraz ogromnego spadku wartości aktywów. Komisja Europejska oszacowała, że od października 2008 do grudnia 2010 banki otrzymały pomoc finansową na kwotę 4,1 biliona EUR. Finansowanie w głównej mierze opierało się o środki pochodzące z rządów krajów członkowskich. Efektem pogorszenia wyceny bilansowej aktywów banków było ograniczone zaufanie co do ich stabilności. Banki są ważnymi inwestorami w obligacje skarbowe krajów Unii Europejskiej. Znaczne obniżenie cen rynkowych obligacji, będące efektem kryzysu, skutkuje spadkiem cen akcji banków, a co za tym idzie zmniejsza się zainteresowanie inwestorów. Zachwianie standingu finansowego podnosi natomiast koszt pozyskiwanych funduszy, a wręcz uniemożliwia do nich dostęp bankom z krajów zagrożonych niewypłacalnością. (SZYMAŃSKI; 2011)

Reakcją na upadek banku Lehman Brothers i w następstwie wydarzeń jakie miały miejsce na rynkach finansowych w czasie kryzysu, była koncepcja ustabilizowania sektora bankowego poprzez stworzenie mechanizmów i rozwiązań dotyczących nadzoru finansowego, gwarantowania depozytów oraz restrukturyzacji i likwidacji banków. W ramach rozszerzenia Unii gospodarczej i walutowej zaproponowano utworzenie unii bankowej, obejmującej głównie państwa strefy euro, z możliwością przystąpienia przez pozostałe kraje eurolandu.⁷

Po raz pierwszy polityczną wizję pogłębienia integracji europejskiej, mającą na celu wzmocnienie sektora bankowego poprzez stworzenie unii bankowej przedstawiono w sprawozdaniu nr 56/2012 przedstawionym przez Komisję Europejską z dnia 23 lipca 2012r. Tam też wskazano już podjęte kroki prowadzące ku zintegrowanemu nadzorowi bankowemu tj. powołanie urzędów nadzoru (SPRAWOZDANIE NR 56/2012; BRUKSELA, DNIA 23 LIPCA 2012 R):

- Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) – sprawujący nadzór nad bankami, w tym nad ich dokapitalizowaniem;
- Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW) – mający nadzór nad rynkami kapitałowymi;

---

⁷ www.oide.sejm.gov.pl (dostęp: 12.12.2014)

- Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EUNUiPPE) – zajmujący się nadzorem sektora ubezpieczeniowego.

Rys. 2. Główne elementy unijnej reformy finansowej

Źródło: Unia bankowa: przywracamy stabilność finansową w strefie Euro; Notatka prasowa z posiedzenia Komisji Europejskiej; Bruksela, 15 kwietnia 2014r.

Idea stosowania spójnych regulacji w stosunku do wszystkich banków (Rys. 2.) przywróci zaufanie obywateli do tych instytucji. Rolą unii bankowej jest stworzenie jednolitego zbioru przepisów tworzących fundament jednolitego rynku oraz rygorystycznych wymogów ostrożnościowych dla banków. Ustanowienie jednolitego mechanizmu nadzorczego jest pierwszym krokiem w kierunku unii bankowej. (PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ UNII BANKOWEJ; BRUKSELA 12.09.2012)

2. Jednolity mechanizm nadzorczy

Początkowo organy wspólnotowe Unii Europejskiej miały mieć głównie kompetencje doradcze oraz koordynujące. Wszelkie decyzje w sferze sektora finansowego miały zapadać na szczeblu narodowym. Jednak wraz z rozwojem prac dotyczących wdrażania zintegrowanych ram finansowych, zdecydowano o przekazaniu nadzoru w ręce organu ponadnarodowego, jakim jest Europejski Bank Centralny (EBC – European Central Bank). (SZYSZKO; 2015) .EBC otrzymał kluczowe zadania nadzorcze, które będzie egzekwował według jednolitego zbioru przepisów. Krajowe organy nadzoru również otrzymały swoje zadania w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Taka struktura ma zapewnić spójny nadzór w całej strefie euro, uwzględniając jednocześnie lokalne oraz krajowe uwarunkowania ważne dla stabilności finansowej. Wszelkie zadania, nie powierzone EBC, mają pozostać w gestii organów krajowych. (PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ UNII BANKOWEJ; 2012). Prawidłowo funkcjonujący Jednolity Mechanizm Nadzorczy ma za zadanie zapewniać stabilność finansową sektora bankowego oraz efektywnie ją przywracać w przypadku jakichkolwiek zachwiałań w tym obszarze. Stworzenie owych struktur daje przejrzysty podział kompetencji organów nadzorujących oraz przyczynia się do pogłębionej integracji rynków finansowych (SZYSZKO; 2015)

Do kompetencji EBC należy (www.bankingsupervision.europa.eu):

- przeprowadzanie przeglądów nadzorczych, kontroli na miejscu i dochodzeń;
- udzielanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie działalności bankowej;
- ocena transakcji zakupu i sprzedaży znacznych pakietów akcji banków;
- zapewnianie przestrzegania unijnych wymogów ostrożnościowych;
- zaostrzanie wymogów kapitałowych (buforów) w celu przeciwdziałania zagrożeniom finansowym.

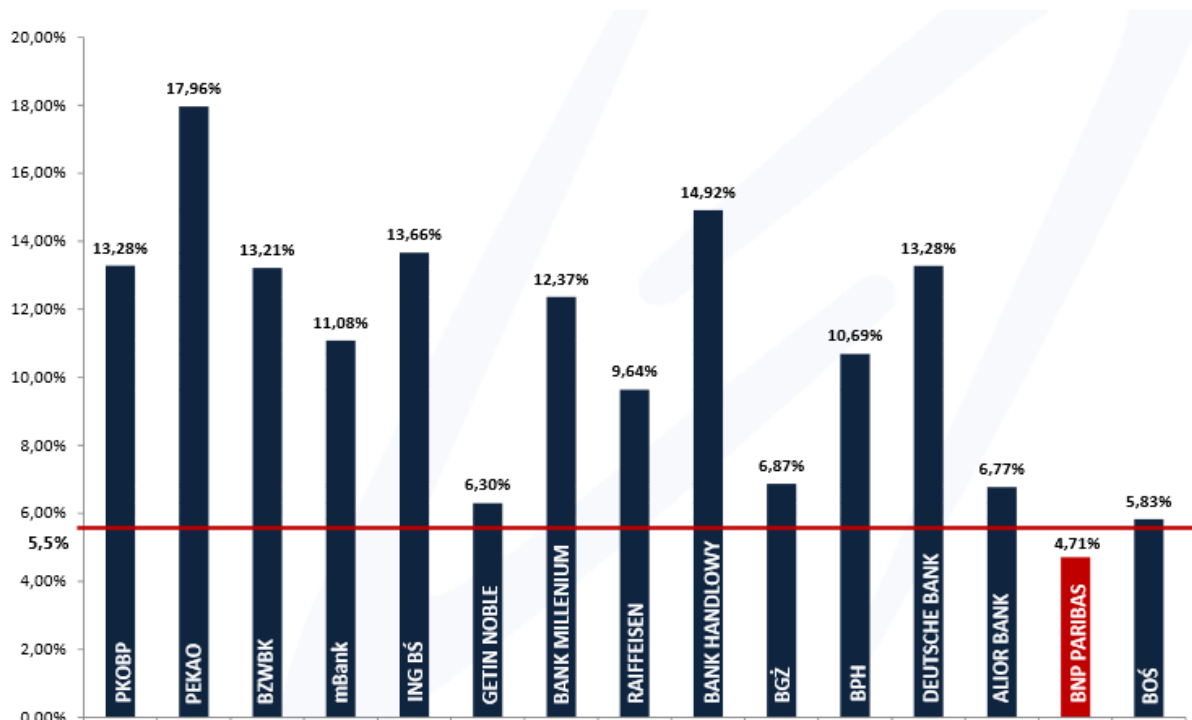
Od listopada 2013 do października następnego roku trwały kompleksowe badania instytucji bankowych obejmujące następujące etapy (WALISZEWSKI; 2013):

- etap I (supervisory risk assessment) –kompleksowa ocena ryzyka;
- etap II (asset quality review, AQR) –przeгляд jakości aktywów;
- etap III (stress test) – diagnoza kondycji finansowej banków i ich odporność na szoki.

Badania te będą stanowiły swoisty bilans otwarcia dla jednolitego mechanizmu nadzorczego. Badanie jakości aktywów oraz stress testy mają na celu ocenę stabilności sektora bankowego w Unii Europejskiej. Ukazują one kondycję tych instytucji w momencie zaburzeń na rynkach finansowych, spowolnienia wzrostu gospodarczego oraz wzrostu kosztów finansowania. Wyniki badań wykazały, że 25 ze 130 banków nie miało wystarczających buforów bezpieczeństwa, a braki kapitałowe wyceniono na poziomie 25 mld euro. Największy problem zdiagnozowano w Grecji, we Włoszech i na Cyprze. Polski sektor bankowy uplasował się na trzecim miejscu, zaraz po Luksemburgu oraz Szwecji. Ukazuje to nasz system bankowy jako efektywny i odporny na niekorzystne sytuacje rynkowe. Z 15 banków w Polsce, jedynie dwa w marginalnym stopniu nie spełniły określonych minimów. W scenariuszu szokowym minimalny poziom współczynnika kapitałowego CET 1 wynosił 5,5%, podczas gdy bank BNP Paribas osiągnął poziom 4,71%, natomiast Getin Nobel zabrakło 0,1% do spełnienia oczekiwanego poziomu CET 1 w scenariuszu bazowym (Rys. 3. i Rys. 4.). Jednocześnie przeprowadzone badania ukazały pełną transparentność europejskiego sektora bankowego.⁸

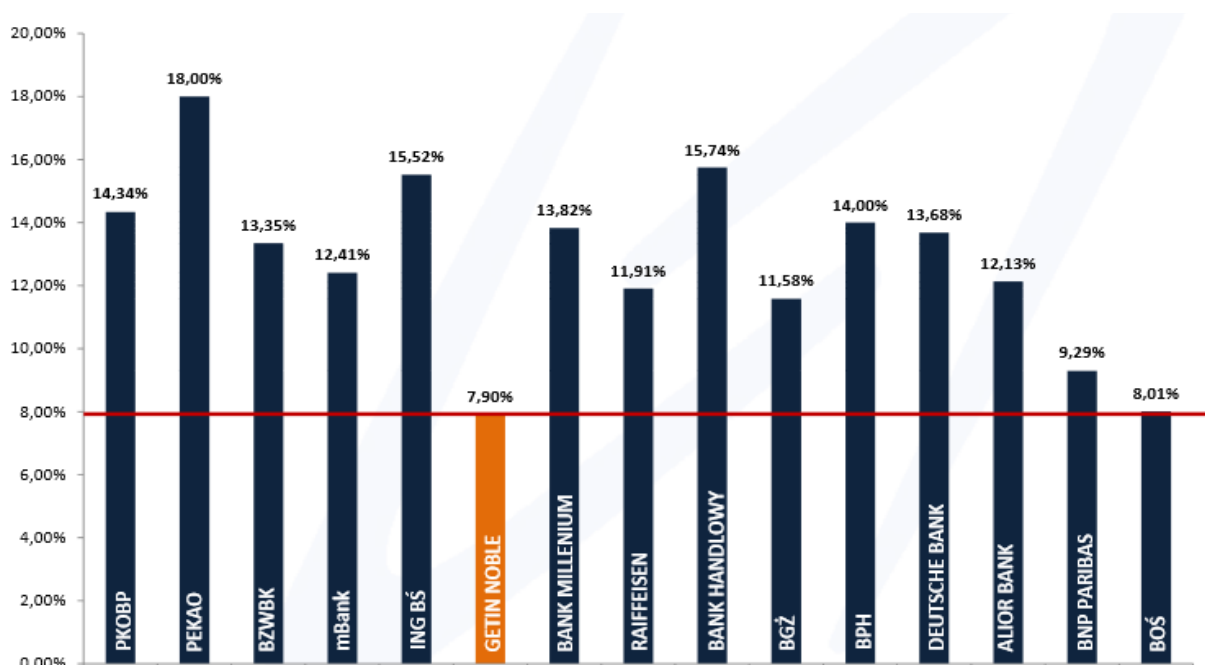
---

⁸ www.zbp.pl (dostęp: 15.02.2015)

Rys. 3. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET 1 2014 – 2016 (scenariusz szokowy)

Źródło: Przegląd jakości aktywów (Asset Quality Review – AQR) i testy warunków skrajnych – Banki z Polski w analizie europejskiej; 26 października 2014 r.; Komisja Nadzoru Finansowego

Rys. 4. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET 1 2014 – 2016 (scenariusz bazowy)

Źródło: Przegląd jakości aktywów (Asset Quality Review – AQR) i testy warunków skrajnych – Banki z Polski w analizie europejskiej; 26 października 2014 r.; Komisja Nadzoru Finansowego

Bezpośredni nadzór EBC obejmuje 123 banki krajów strefy euro, co stanowi około 82 % aktywów bankowych eurolandu. Instytucje te, uznane jako istotne, kontrolowane są przez zespoły nadzorcze, w których skład wchodzi pracownicy EBC i krajowych organów nadzoru. Nad bankami niespełniającymi niżej wymienionych kryteriów istotności, nadzór pełnią krajowe organy, przy czym ściśle współpracują one z EBC (Rys. 5.). Co więcej w każdym momencie, dla zachowania spójności wysokich standardów, Europejski Bank Centralny może podjąć decyzję o objęciu dowolnego z tych banków bezpośrednim nadzorem.⁹

Kraje uczestniczące w SSM	Banki	Kluczowe zadania	Istotne banki	Bezpośredni nadzór EBC	w ramach SSM
			Nieistotne banki	Bezpośredni bankowy nadzór krajowy (EBC jako nadzorca ostateczny)	
	Zadania inne niż kluczowe		Bankowy nadzór krajowy	poza SSM	
Niebankowe instytucje finansowe		Niebankowy nadzór krajowy			
Kraje nie uczestniczące w SSM					Nadzór krajowy

Rys. 5. Miejsce SSM w strukturze nadzoru w UE

Źródło: *Wyzwania związane z wdrożeniem jednolitego mechanizmu nadzoru*; M. Skopowski, W. Przybylska-Kapuścińska; Europejska Unia Bankowa red. M. Zaleska; Warszawa 2015; Difin

Istotnymi instytucjami kredytowymi w strefie euro określa się takie, które spełniają następujące kryteria (ZALESKA; 2015):

- wielkości – mierzone wartością posiadanych aktywów. Będą to banki o aktywach przewyższających 30 mld euro lub 5 mld euro, co stanowiłoby minimum 20% PKB kraju macierzystego;
- ważności – czyli te instytucje, które z własnej inicjatywy lub odgórnie zostaną uznane za istotne przez EBC, z uwagi na ich wielkość, ważność dla gospodarki oraz wielkość działalności transgranicznej;
- bezpośredniej publicznej pomocy finansowej – to instytucje kredytowe, które wystąpiły o pomoc oraz takie, które ją otrzymały ze środków EFSF (European Financial Stability Facility) lub ESM (European Stability Mechanism).

⁹ www.bankingsupervision.europa.eu (dostęp: 15.03.2015)

Dodatkowo, niezależnie od powyższych czynników, EBC musi nadzorować co najmniej trzy znaczące instytucje kredytowe w każdym z krajów uczestniczących w unii bankowej. O ile wszystkie kraje strefy euro automatycznie podlegają SSM (Single Supervisory Mechanism), o tyle w przypadku pozostałych państw UE organy nadzoru mogą ściśle współpracować z EBC na podstawie odpowiednich protokołów ustaleń, określających zasady tejże współpracy.¹⁰

Jednolity nadzór, a co za tym idzie kompleksowa ocena instytucji kredytowych, ma na celu poprawę jakości danych o stanie banków, tym samym zwiększenie przejrzystości dostępnych informacji. Rolą EBC jest również zwrócenie uwagi na poprawę bilansów oraz w miarę potrzeby wdrażanie działań naprawczych. Realizacja powyższych zadań ma poskutkować wzrostem zaufania do sektora bankowego. (POSTĘPY W OPERACYJNYM WDRAŻANIU ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE JEDNOLITEGO MECHANIZMU NADZORCZEGO; EUROPEJSKI BANK CENTRALNY 2014)

Przewagą centralizacji nadzoru bankowego jest wpływ na stabilność tego sektora w strefie euro oraz na skuteczność w diagnozowaniu potencjalnego kryzysu, podczas którego działania nadzorcze na szczeblu krajowym okazałyby się niewystarczające. EBC pełni również funkcję kredytodawcy ostatniej instancji, przy czym najtrafniej jest w stanie ocenić na ile takie wsparcie może zagrozić stabilności finansowej całego sektora. Powierzenie nadzoru i polityki pieniężnej jednej instytucji daje możliwość wzajemnej internalizacji celów, co nie miałyby miejsca w przypadku decentralizacji owych funkcji. Sceptycy natomiast upatrują możliwość występowania konfliktu interesów, kiedy to EBC stanie na rozdrożu pomiędzy interesem społecznym, czyli niską inflacją, a interesem prywatnym, czyli banków. Potencjalny konflikt stanowi zatem wyzwanie dla EBC oraz zmusza pomysłodawców jednolitego mechanizmu nadzorczego do stworzenia takich ram instytucjonalnych, ażeby jednoczesne prowadzenie dwóch polityk przez jedną instytucję stało się efektywne. (SZYSZKO; 2015)

---

¹⁰ www.bankingsupervision.europa.eu (dostęp: 15.03.2015)

3. Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

„Dzięki temu projektowi posiadać będziemy już wszystkie elementy potrzebne do tego, by unia bankowa położyła solidne podstawy działalności branży finansowej, przywróciła zaufanie i przewyciężyła rozdrobnienie rynków finansowych”. Te słowa przewodniczącego Komisji, Josea Manuela Barroso, świadczą o potrzebie uzupełnienia bezpośredniego nadzoru EBC o jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. W stosunku do każdej instytucji finansowej objętej tym programem, w przypadku pojawienia się trudności, środki zaradcze uruchamiane są sprawnie, nie obciążając jednocześnie kosztowo podatników oraz realnej gospodarki. Historia pokazuje, jak szybko kryzysy bankowe rozprzestrzeniają się pomiędzy krajami i do czego może to doprowadzić. Powtórki tej można uniknąć tworząc mechanizm oparty na szczeblu centralnym, koordynujący nadzór i działania restrukturyzacyjne jednocześnie. (SKULIMOWSKA; 2013)

Celem mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji jest (ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 806/2014 Z DNIA 15 LIPCA 2014 R.):

- Zapewnienie ciągłości funkcji krytycznych;
- Zapobieganie efektowi domina negatywnych skutków dla stabilności finansowej
- Utrzymanie dyscypliny rynkowej
- Zabezpieczenie finansów publicznych poprzez wprowadzenie ograniczeń do korzystania z nadzwyczajnego wsparcia ze środków państwowych;
- Ochrona deponentów oraz inwestorów.

O ile jednolity mechanizm nadzoru SSM obowiązuje kraje strefy euro oraz państwa, które nawiążą bliską współpracę z EBC, o tyle jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji obowiązuje wszystkie kraje Unii Europejskiej. Co więcej swym zasięgiem obejmie zarówno banki jak i jednostki tzw. dominujące, czyli finansowe spółki holdingowe oraz firmy inwestycyjne i instytucje finansowe z siedzibą w kraju objętym nadzorem Europejskiego Banku Centralnego. (KOLEŚNIK; 2015)

Działania naprawcze w stosunku do banków mają obejmować następujące etapy (KOSIKOWSKI; 2013):

- Przygotowanie i zapobieganie – obejmujący stworzenie planów naprawczych mówiących o sposobie postępowania z bankami, które straciły rentowność;
- Wczesna interwencja instytucji nadzoru (mechanizmy wczesnego reagowania) – na tym etapie organy nadzoru będą uprawnione do wskazania nadzwyczajnego zarządcy banku, w przypadku gdy nie będzie on spełniał wymogów kapitałowych lub zaistnieje prawdopodobieństwo ich naruszenia. Głównym celem takiego działania jest niedopuszczenie do niewypłacalności instytucji finansowych;
- Restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja – przeprowadzana, kiedy poprzednie dwa etapy nie wystarczyły do uniknięcia postępowania upadłościowego w stosunku do banku. Restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja ma polegać na przejęciu kontroli przez instytucje nadzorcze, a następnie zbyciu wyodrębnionej jego części, stworzeniu instytucji pomostowej, wydzielenia aktywów, umorzenia lub konwersji długu (Tabela 1).

Instrumenty restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

Rodzaj instrumentu	Sposób działania
Instrument zbycia działalności	Przeniesienie na rzecz nabywcy, niebędącego instytucją pomostową, instrumentów właścicielskich wyemitowanych przez instytucję objętą restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją, lub jej aktywów, praw i zobowiązań.
Instrument instytucji pomostowej	Przeniesienie do instytucji pomostowej instrumentów właścicielskich wyemitowanych przez instytucję objętą restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją, lub jej aktywów, praw i zobowiązań.
Instrument wydzielenia aktywów	Przeniesienie aktywów, praw lub zobowiązań instytucji objętej restrukturyzacją lub instytucji pomostowej do co najmniej jednego podmiotu zarządzającego aktywami
Instrument umorzenia lub konwersji długu	Dokapitalizowanie podmiotu, spełniającego warunki uruchomienia procedury restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w stopniu wystarczającym do przywrócenia mu zdolności do spełnienia warunków zezwolenia; Zamiana na kapitał własny lub obniżenie kwoty głównej należności lub instrumentów dłużnych, które są przenoszone do instytucji pomostowej, w celu zapewnienia kapitału dla tej instytucji pomostowej lub w ramach instrumentu zbycia działalności lub instrumentu wydzielenia aktywów

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r.

Nowe ramy prawne mają przyczynić się do zachowania stabilności finansowej w całej Unii Europejskiej. Działania przygotowawcze, wczesna interwencja oraz w razie potrzeby restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja wymagają wzmocnionej współpracy organów nadzorczych nad bankami. Do tego celu powołano kolegia oraz organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, nad którymi pieczę będzie trzymał Europejski Urząd Nadzoru Bankowego. (KOSIKOWSKI; 2013)

Kluczowym organem odpowiedzialnym za realizację zadań w ramach II filaru unii bankowej jest Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji SRB

(Single Resolution Board). Członkowie Jednolitej Rady spotykają się na sesjach plenarnych lub wykonawczych (Rys. 6.). SRB, jako główny organ decyzyjny, odpowiada za decyzje dotyczące programów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do banków będących na skraju upadłości (Rys. 7.). W ramach sesji plenarnych przyjmowany jest roczny program prac oraz ustalany jest budżet na nadchodzący rok. Dodatkowo Jednolita Rada decyduje o (KOSIOR, RUBASZEK; 2014):

- Wykorzystaniu funduszu kiedy kwota wsparcia przekracza 5 mld euro;
- Konieczności pobrania nadzwyczajnych składek ex post;
- Dobrowolnych wzajemnych pożyczek między mechanizmami finansowania;
- Alternatywnych źródłach finansowania;
- Uwspólnianiu krajowych mechanizmów finansowania w związku ze wsparciem funduszu przekraczającym próg 5 mld euro.

Sesja wykonawcza Jednolitej Rady	Sesja plenarna Jednolitej Rady
<p>Członkowie dysponujący prawem głosu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewodniczący wykonawczy • 4 członkowie pełnoetatowi • przedstawiciele państw członkowskich, w których mają siedzibę zagrożony bank, jego oddziały lub jednostki zależne 	<p>Członkowie dysponujący prawem głosu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewodniczący wykonawczy • 4 członkowie pełnoetatowi • przedstawiciele krajowych organów ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (po 1 z każdego państwa członkowskiego uczestniczącego w unii bankowej)
<p>Obserwatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stali: po 1 przedstawicielu EBC i Komisji • obserwatorzy doraźni 	<p>Obserwatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stali: po 1 przedstawicielu EBC i Komisji • obserwatorzy doraźni

Rys. 3.1. Skład Jednolitej Rady ds. restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

Źródło: www.consilium.europa.eu

Rys. 7. Schemat procesu decyzyjnego podczas realizacji planów naprawczych w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Kryzys a polityka stabilizacyjna Unii Europejskiej; P. Albiński; 2014; Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Istotną kwestią, z punktu widzenia niezależności Jednolitej Rady, jest zapewnienie jej źródeł finansowania. Obowiązek składkowy ciąży na wszystkich podmiotach objętych SRM, a wysokość poszczególnych wpłat, sposób ich rozliczania i opłacania określa Komisja Europejska w formie aktu delegowanego. Kluczowe znaczenie ma powołany do tych celów jednolity fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (Single Resolution Fund). Na jego budżet składają się dochody i wydatki przedstawione w tabeli 1. Przed końcem ośmioletniego okresu liczonego od 1 stycznia 2016 r. środki finansowe dostępne na funduszu muszą osiągnąć minimum jeden punkt procentowy kwoty depozytów gwarantowanych wszystkich instytucji kredytowych we wszystkich państwach członkowskich. (KOLEŚNIK; 2015)

Dochody i wydatki jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

Dochody	Wydatki
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Składki płacone przez instytucje mające siedzibę w krajach unii bankowej; ✚ Pożyczki otrzymane od innych funduszy resolution z nieuczestniczących państw członkowskich; ✚ Pożyczki otrzymane od instytucji finansowych oraz stron trzecich; ✚ Wydatki odzyskane w ramach procedury resolution; 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Wydatki w ramach programów resolution; ✚ Inwestycje; ✚ Odsetki zapłacone od pożyczek otrzymanych od innych funduszy resolution z nieuczestniczących państw członkowskich ✚ Odsetki zapłacone od pożyczek otrzymanych od instytucji finansowych lub innych stron trzecich

Źródło: Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji; J. Koleśnik; Europejska Unia Bankowa; M. Zaleska; Warszawa 2015; Difin

Przepisy, określające wysokość składek na rzecz odpowiednio jednolitego funduszu i krajowych funduszy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, ustanawiają iż czynnikiem determinującym ich poziom będzie wielkość banku oraz profil ryzyka. Docelowo fundusze winny dysponować środkami stanowiącymi minimum 1 punkt procentowy kwoty gwarantowanych depozytów, a ma to nastąpić do dnia 31.12.2024 r. Akt delegowany uwzględnia również system dla małych banków o niskim poziomie ryzyka, które w mało prawdopodobnym scenariuszu miałyby korzystać z funduszy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. To właśnie te instytucje, na które przypadnie 1 procent łącznych aktywów, mają zapłacić 0,3% łącznych składek w strefie euro. Jednolita Rada, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, ma coroczny obowiązek obliczania składek poszczególnych instytucji. A wszystko po to „by banki same ponosiły koszty swoich problemów, a nie sięgały po pieniądze podatników”. (KOMUNIKAT PRASOWY KOMISJI EUROPEJSKIEJ, STRASBURG, 21 PAŹDZIERNIKA 2014 R.)

4. Europejski system gwarancji depozytów

Zdaniem Josepha Stiglitz, laureata nagrody Nobla, każdy idealny system bankowy powinien posiadać system gwarantowania depozytów. Pierwsze fundusze *explicite* powstały w 1933 r. po wielkim kryzysie w Stanach Zjednoczonych. Funkcjonowanie tego typu ram prawnych jest niezbędne do utrzymywania stabilności systemu bankowego, a w konsekwencji do zaufania publicznego w stosunku do całego sektora finansowego. Pierwsze stanowisko unijne w sprawie gwarantowania depozytów zostało zawarte w rekomendacji Komisji Europejskiej z dnia 22.12.1986 r. Było ono odpowiedzią na dotkliwe i negatywne skutki upadłości ówczesnych banków. W związku z tym, że zalecenia KE nie były wiążące, to wprowadzane w poszczególnych krajach systemy zaczęły przybierać różne formy. Postępujące kryzysy w systemach bankowych oraz procesy integracji rynków europejskich zmuszały decydentów do podejmowania dalszych kroków w kierunku ujednoczenia oraz harmonizacji systemów gwarantowania depozytów w krajach UE. (MAŁECKA, WŁODARCZYK; 2012)

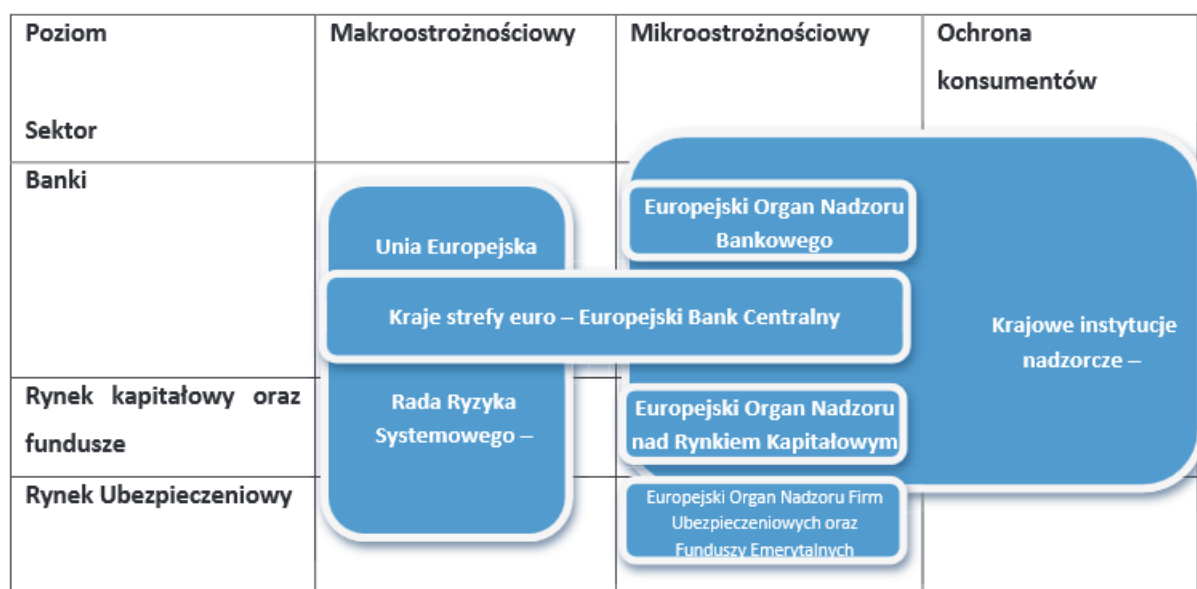
Jednolity system gwarantowania depozytów (Deposit Guarantee Scheme - DGS) to zarys trzeciego filaru unii bankowej. Nie mniej jednak idea ta została odłożona na przyszłość, a na ten moment została zmieniona dyrektywa o systemach gwarantowania depozytów. Krajowe systemy stanowią istotny element tzw. sieci bezpieczeństwa oraz systemu zarządzania kryzysowego. O ile poziom gwarancji pozostał bez zmian, o tyle nowa dyrektywa zakłada modyfikację następujących aspektów (WALISZEWSKI; 2015):

- Ujednoczenie zasad finansowania (*ex ante*);
- Skrócenie czasu wypłaty depozytów w momencie ogłoszenia upadłości przez banku z 20 do 15 dni roboczych do 1.01.2019 r., do 10 dni do 2021 r. i finalnie do 7 dni do stycznia 2024 r.;
- Określenie minimalnego wskaźnika pokrycia 0,8 % tj, relacji: zasoby systemu gwarantowania / depozyty gwarantowane;
- Ustalenie możliwości udzielania wzajemnych pożyczek pomiędzy systemami gwarantowania depozytów z różnych krajów.

Uznano, iż poziom ochrony deponentów w wysokości 100 tys. euro jest właściwy. Gwarancja ta dotyczy sumy wszystkich zgromadzonych depozytów przedsiębiorstwa lub osoby fizycznej w danej instytucji. Określa się przypadki, kiedy może być ona wyższa w uzasadnionych przypadkach przez okres od 3 do 12 miesięcy. Zakres ochrony nie

dotyczy władz publicznych oraz instytucji finansowych, za wyjątkiem bardzo małych samorządów. Systemy gwarancyjne mają być finansowane ze składek, do których zobligowane zostały banki. (SZELAĞ; 2014)

Choć system gwarantowania depozytów na obecnym etapie oparty jest na systemach krajowych, to projekt scentralizowanego systemu gwarancji depozytów przewiduje funkcjonowanie trzech instytucji nadzorczych sektora bankowego. W ramach nadzoru makroostrożnościowego organem nadzorującym ma być Europejska Rada Oceny Ryzyka Systemowego. Nadzór mikroostrożnościowy ma gwarantować Europejski Organ Nadzoru Bankowego oraz EBC (Rys. 8.).

Rys. 8. Model nadzoru finansowego w Unii Europejskiej

Źródło: Czy nowy nadzór spełni swoje zadanie? Zmiany w nadzorze finansowym w Europie oraz ich konsekwencje dla Polski, A. Hryckiewicz, M. Pawłowska; 2013; Materiały NBP

PODSUMOWANIE

Stabilność systemu bankowego stanowi wartość nadrzędną oraz jest warunkiem koniecznym do efektywności systemu gospodarczego. Kryzys na rynku finansowo – bankowym poczynszy od upadku Lehman Brothers, aż po bankructwa banków na rynkach europejskich, zachwiał całym światem finansów i spowodował niepokój społeczny. Potocznie mówi się, że kryzysy bywają szansą, a grzechem byłoby ich zmarnowanie. Wychodząc naprzeciw temu stwierdzeniu zrodziła się idea nowego ładu finansowego, a co za tym idzie nowego kształtu nadzoru i regulacji. Takim swoistym „ucieleśnieniem” owych reregulacji jest unia bankowa. Jest to krok w kierunku wzmocnionego nadzoru instytucji bankowych poprzez nadanie dodatkowych kompetencji nadzorczych dla organizacji ponadnarodowej, jaką jest Europejski Bank Centralny. Rolą unii bankowej stało się stworzenie jednolitego zbioru przepisów tworzących fundament jednolitego rynku oraz rygorystycznych wymogów ostrożnościowych dla banków. Prawidłowo funkcjonujący Jednolity Mechanizm Nadzorczy daje przejrzysty podział kompetencji organów nadzorujących oraz przyczynia się do pogłębionej integracji rynków finansowych. Wdrożenie tego systemu poprzedzone zostało kompleksowymi badaniami oceny ryzyka, jakości aktywów oraz stanu finansowego banków, co ukazało ich kondycję oraz odporność na szoki. Wykazano wówczas braki kapitałowe na poziomie 25 mld euro. Polski sektor bankowy uplasował się trzecim miejscu, co pokazało jego stabilność i efektywność. Bezpośrednim nadzorem objęte zostały 123 banki krajów strefy euro, co stanowi 82 % aktywów bankowych eurolandu. O ile wszystkie kraje strefy euro zostały objęte SSM, o tyle pozostałe państwa Unii Europejskiej i ich organy nadzoru mogą ściśle współpracować z EBC. Powierzenie nadzoru jednej instytucji daje możliwość internalizacji celów, jednak sceptycy upatrują możliwość występowania konfliktów interesów pomiędzy prowadzeniem polityki pieniężnej i nadzorczej jednocześnie, co zmusza pomysłodawców do stworzenia takich ram prawnych, aby stało się to efektywne. Dalszym etapem w kierunku zintegrowanych ram prawnych stał się jednolity mechanizm restrukturyzacji i likwidacji banków. Celem ustanowienia drugiego filaru unii bankowej jest zapobieganie efektowi domina negatywnych skutków dla stabilności finansowej oraz ochrona deponentów i inwestorów. Określone mechanizmy wczesnego reagowania mają w założeniu nie dopuścić do niewypłacalności instytucji finansowych, natomiast kiedy nastąpi ich faktyczny upadek, SRM określa przejęcie kontroli przez instytucje nadzorcze, a następnie zbycie aktywów oraz umorzenie i konwersję długu. Roczne składki, których

wysokość określa Jednolita Rada, są po to „by banki same ponosiły koszty swoich problemów, a nie sięgały po pieniądze podatników”. Dodatkowym atutem sprzyjającym zaufaniu w stosunku do sektora bankowego jest tworzenie, choć na razie tylko w zarysie, jednolitego systemu gwarancji depozytów. Te wszystkie procesy, poprzedzone formami wcześniejszej współpracy gospodarczej państw członkowskich Unii Europejskiej, są uzupełnieniem Unii Gospodarczej i Walutowej oraz tworzą cel sam w sobie, a mianowicie pogłębioną integrację europejską.

BIBLIOGRAFIA

1. ALBIŃSKI P. 2014. *Kryzys a polityka stabilizacyjna Unii Europejskiej*. Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.
2. HRYCKIEWICZ A. PAWŁOWSKA M. 2013. *Czy nowy nadzór spełni swoje zadanie? Zmiany w nadzorze finansowym w Europie oraz ich konsekwencje dla Polski*. Materiały NBP.
3. KAWIŃSKI K. 2008. *Kryteria konwergencji a procesy dostosowawcze w nowych krajach członkowskich UE na przykładzie efektu Balassy-Samuelsona*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
4. KOLEŚNIK J. 2015. *Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji*. red. ZALESKA M. *Europejska Unia Bankowa*. Difin.
5. *Komisja przyjmuje szczegółowe przepisy dotyczące składek banków na rzecz funduszy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji*. Komunikat prasowy Komisji Europejskiej, Strasburg, 21 października 2014 r.
6. KOSIKOWSKI C. 2013. *Finanse i prawo finansowe Unii Europejskiej*. Wolters Kluwer SA.
7. KOSIKOWSKI C. 2013. *Przyszłość Unii Europejskiej w świetle jej ustroju walutowego i finansowego*. Temida 2.
8. KOSIOR A. RUBASZEK M. 2014. *Ekonomiczne wyzwania integracji Polski ze strefą euro*. Narodowy Bank Polski.
9. LATOSZEK E. SACHARSKI K. 2013. *Instrumenty zarządzania kryzysem w obszarze polityki budżetowej w Unii Gospodarczej i Walutowej*. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.
10. MAŁECKA E. WŁODARCZYK B. 2012. *Systemy gwarantowania depozytów – konwergencja rozwiązań stosowanych w krajach Unii Europejskiej*. Prace i Materiały Wydziału Zarządzania UG.
11. MICHAŁEK J. 2014. *Zarys integracji gospodarczej i walutowej w Europie*. Wyd. Narodowy Bank Polski; Warszawa.
12. NOWAK-FAR A. 2011. *Unia Gospodarcza i Walutowa w Europie, tom XII wydanie I*, Instytut Wydawniczy EuroPrawo.
13. PARZYCH A. WLAŻ A. 2010. *Rada Unii Europejskiej*. Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

14. *Plan działania na rzecz unii bankowej*. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady. Bruksela 12.09.2012.
15. *Postępy w operacyjnym wdrażaniu rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego*. Raport kwartalny o jednolitym mechanizmie nadzorczym 2014 / 1. Europejski Bank Centralny 2014.
16. *Przegląd jakości aktywów (Asset Quality Review – AQR) i testy warunków skrajnych – Banki z Polski w analizie europejskiej*. 26 października 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego.
17. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiające jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010
18. SKOPOWSKI M. PRZYBYLSKA-KAPUŚCIŃSKA W. 2015. *Wyzwania związane z wdrożeniem jednolitego mechanizmu nadzoru*. red. ZALESKA M. *Europejska Unia Bankowa*. Difin.
19. *Sprawozdanie nt. koncepcji unii bankowej przedstawionej przez Komisję Europejską i raportu przewodniczącego Van Rompuy*. Sprawozdanie nr 56/2012. Bruksela, dnia 23 lipca 2012 r.
20. SKULIMOWSKA M. *Sprawozdanie nt. propozycji Komisji Europejskiej nt. jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków na potrzeby unii bankowej*; Sprawozdanie nr 69/2013. Bruksela 2013. Kancelaria Senatu
21. SZELAĞ K. 2014. *Trzy filary europejskiej unii bankowej*; Kyocera Document Solutions.
22. SZYMAŃSKI K. 2011. *Konsekwencje kryzysu zadłużenia w strefie euro dla europejskiego i polskiego sektora bankowego*. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.
23. SZYSZKO M. 2015. *Polityka nadzorcza i pieniężna pod wspólnym dachem EBC*. red. ZALESKA. M. *Europejska Unia Bankowa*. Difin.
24. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej opublikowanego w Dz. Urz. UE 2012.
25. *Unia bankowa: przywracamy stabilność finansową w strefie Euro*. Notatka prasowa z posiedzenia Komisji Europejskiej. Bruksela, 15 kwietnia 2014r.

26. WALISZEWSKI K. 2013. *Od koncepcji do realizacji – szanse i zagrożenia europejskiej unii bankowej dla sektora banków komercyjnych w Polsce*. red. ZALESKA M. *Unia bankowa*. Difin.
27. WŁAŻ A. 2010. *Instytucje Unii Europejskiej*. Ministerstwo Spraw Zagranicznych.
28. ZALESKA M. 2015. *Zintegrowane ramy finansowe – koncepcja i wyzwania; Europejska Unia bankowa*. Difin.

29. www.bankingsupervision.europa.eu
30. www.cie.gov.pl
31. www.consilium.europa.eu
32. www.ec.europa.eu
33. www.europa.eu
34. www.european-council.europa.eu
35. www.oide.sejm.gov.pl
36. www.uniaeuropa.org
37. www.zbp.pl

Spis rysunków

Rys. 1. Etapy integracji ekonomicznej

Rys. 2. Główne elementy unijnej reformy finansowej

Rys. 3. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET 1 2014 – 2016 (scenariusz szokowy)

Rys. 4. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET 1 2014 – 2016 (scenariusz bazowy)

Rys. 5. Miejsce SSM w strukturze nadzoru w UE

Rys. 6. Skład Jednolitej Rady ds. restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

Rys. 7. Schemat procesu decyzyjnego podczas realizacji planów naprawczych w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

Rys. 8. Model nadzoru finansowego w Unii Europejskiej

Spis tabel

Tabela 1. Instrumenty restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

Tabela 2. Dochody i wydatki jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji